

VYKAZOVANIE NEFINANČNÝCH VS. FINANČNÝCH INFORMÁCIÍ NA ÚROVNI EÚ¹

Discosure of non-financial vs. financial information in the EU

Daša Mokošová

V roku 2013 nastal významný posun smerom k úprave vykazovania tak finančných ako aj nefinančných informácií v účtovnej závierke alebo vo výročnej správe účtovných jednotiek, ktoré ich zostavujú. Návrh k úprave vykazovania a prijatie niektorých opatrení na jeho zlepšenie prichádza nielen zo stany organizácií, ktoré pôsobia na medzinárodnej úrovni pre oblasť účtovníctva, ale aj na národnej úrovni jednotlivých krajín.

Na úrovni Európskej Únie bola publikovaná a vstúpila do účinnosti nová smernica pre európsku transparentnosť (Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2013/50/EU z 22. októbra 2013)². Táto smernica upravuje požiadavky a usmernenie pre zverejnenie významných podielov nadobudnutých cez všetky typy finančných nástrojov, ktoré zabezpečia nadobudnutie ekonomického vplyvu v účtovných jednotkách, ktoré majú cenné papiere prijaté na obchodovanie na regulovaných trhoch. Požiadavka pre priebežné štvrtročné vykazovanie finančných informácií bola zrušená. Vylúčenie tejto požiadavky má mať pozitívny aspekt pre zníženie administratívnych úkonov a má podporiť dlhodobé investovanie. Do novej smernice boli súčasne zapracované požiadavky pre vykazovanie platieb vládam (tzv. country-by-country reporting disclosure). Ide o povinnosť veľkých spoločností zaoberajúcich sa ťažbou nerastných surovín alebo ťažbou dreva, ktoré musia vykazovať platby uskutočnené vládam. Zároveň Výbor Európskeho parlamentu pre právne veci (JURI, European Parliament committee on legal affairs) publikoval pracovnú správu, ktorej obsahom je návrh pre zverejňovanie nefinančných informácií veľkými spoločnosťami a skupinami účtovných jednotiek. Európska komisia (EC, European Commission) 16. apríla 2013 predložila pracovnú správu s návrhom pre novelu európskej legislatívy pre oblasť účtovníctva. Novela sa má týkať vybraných veľkých spoločností, ktoré by mali poskytnúť dodatočné informácie o sociálnych a environmentálnych skutočnostiach. Konkrétne ide o uvedenie politiky, rizika a výsledkov, ktoré sa týkajú environmentálnych problematík, sociálnych a zamestnaneckých aspektov, ochrany ľudských práv, protikorupčných problematík a zastúpenia na úrovni predstavenstva spoločnosti.

Na základe prieskumu, ktorý bol uskutočnený Eurosifom a Asociáciou certifikovaných účtovníkov (ACCA, the Association of Chartered Certified Accountants) medzi európskymi investormi a analytikmi finančných a nefinančných informácií sa zistilo, že najdôležitejším zdrojom nefinančných informácií pre investorov sú tzv. CSR správy (CSR, corporate sustainability report), ktoré poskytujú prehľad o aktivitách spoločnosti a jej úsilí v oblasti spoločenskej zodpovednosti a potom nasledujú výročné správy. CSR správy a výročné správy majú preferenciu pred informáciami, ktoré investori vedia získať od agentúr hodnotiacich ESG (environmental, social and governance), mimovládnych organizácií, alebo z priebežných

¹ Tento príspevok bol spracovaný ako jeden z výstupov projektu KEGA 023EU-4/2012 „E-learning ako forma univerzitného a celoživotného vzdelávania v oblasti účtovníctva“.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2013/50/EU z 22. októbra 2013, ktorá novelizuje smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/109/EC o harmonizácii požiadaviek na transparentnosť v súvislosti s informáciami o emitentoch, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/71/EC o prospekte, ktorý sa zverejňuje pri verejnej ponuke cenných papierov alebo ich prijatí na obchodovanie, a smernica Komisie 2007/14/ES, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá pre vykonávanie určitých ustanovení smernice č. 2004/109/EC

štvrtročných správ spoločností. Súčasné správy spoločností, ktoré sa týkajú zverejňovania nefinančných informácií zohľadňujú požiadavky CSR, ale nedostatočne informujú o stratégii spoločností alebo riziku, ktorému sú vystavené, rovnako ako nekvantifikujú významnosť nefinančných faktorov vo finančných ukazovateľoch (financial terms). Požiadavka pre porovnateľnosť finančných informácií platí rovnako aj pre porovnanie nefinančných informácií medzi jednotlivými účtovnými jednotkami navzájom, avšak z pohľadu investorov nefinančné vykazovanie nie je porovnateľné na dostatočnej úrovni. Nefinančné informácie by mali byť lepšie integrované spolu s finančnými informáciami. Ako nevyhnutnú požiadavku označili investori kvantifikáciu kľúčových indikátorov vývoja účtovnej jednotky. Nefinančné vykazovanie/správy by mali byť súčasťou overovania nezávislými stranami a na úrovni účtovnej jednotky by mali podliehať schváleniu investormi na valnom zhromaždení. Takže po zhrnutí čiastkových zistení je záverom prieskumu z pohľadu investorov nedostatočné vykazovanie nefinančných informácií, ktoré spočíva v ich nekonzistencii a nízkej transparentnosti. Pre zabezpečenie konzistencie a dostatočnej transparentnosti by bolo vhodné vytvoriť štandardizované koncepčné rámce pre vykazovanie resp. harmonizovať už existujúce koncepčné rámce pre vykazovanie.

Rada pre medzinárodné účtovné štandardy (IASB, International Accounting Standards Board), ktorá tvorí medzinárodné pravidlá pre finančné vykazovanie, v rámci svojho pracovného programu uskutočňuje postimplementačný prehľad aplikácie vybraných štandardov. Zatiaľ v júli 2013 dokončila svoj prvý postimplementačný prehľad, ktorý sa týkal IFRS 8 *Segmentové vykazovanie*. Práve tento štandard je orientovaný aj na vykazovanie takých informácií, ktoré majú prepojenie na manažment účtovnej jednotky. Aj keď ide o štandard, ktorý je zameraný na finančné vykazovanie, podľa tohto štandardu je možné uviesť aj niektoré nefinančné informácie, ako napr. uvedenie najvýznamnejšieho obchodného partnera v rámci segmentového vykazovania založenom na manažérskom prístupe. IASB v prvom rade chcela zistiť, či zmenený prístup v porovnaní s predchádzajúcim štandardom IAS 14 *Segmentové vykazovanie* neskomplikoval komunikáciu medzi investormi a účtovnou jednotkou. Výsledkom prieskumu bolo zistenie, že zmenený prístup neovplyvnil vzťah medzi investormi a manažmentom a dokonca neprinesol ani výrazné zvýšenie nákladov spojených s aplikáciou nových pravidiel. Okrem iného ako dodatočný efekt IASB uvádza zjednotenie tejto oblasti s FASB. Keďže okrem investorov sa k štandardu vyjadrovali aj audítori, účtovnícke firmy a tvorcovia národných účtovných štandardov, IASB održala rôzne typy pripomienok a návrhov na niektoré vylepšenia štandardu.

Investori napr. postrádajú vykazovanie informácie o pohľade manažérov na účtovnú jednotku. Aj napriek tomu, že táto požiadavka je súčasťou IFRS 8, v účtovných závierkach sa nie vždy nachádza. Ak by boli zverejňované všetky informácie, tak ako je uvedené v IFRS 8, tak celkový obraz o účtovnej jednotke je považovaný za podrobnejší a ucelenejší, aj pre potreby analytikov. A pokiaľ je účtovná závierka auditovaná, tak vďaka IFRS 8 majú investori lepší prehľad o stave segmentov. Niektorí investori však aj napriek tomu neveria informáciám, ktoré sú o segmentoch vykazované, pretože sú presvedčení, že celý proces je zmanipulovaný zo strany manažmentu. Manažment sa podľa nich snaží zlepšovať výsledky segmentov, aj napriek tomu, že vykonávajú stratové aktivity a teda podliehajú tzv. komerčnej citlivosti. IASB je presvedčená, že tieto rôznorodé prístupy sú výsledkom toho, že respondenti pochádzajú z rôznych geografických lokalít. Napr. respondenti z krajín, kde je podporovaný manažérsky prístup ako je Japonsko, Nový Zéland alebo Južná Afrika, reagujú na IFRS 8 pozitívne.

Taktisto komentáre k rozsahu informácií o geografických segmentoch sú rôzne. Niektorí respondenti sú presvedčení, že geografická segmentácia by mala byť len dodatočnou a doplnujúcou požiadavkou. Iní si myslia, že pokiaľ nie sú jednotlivé informácie

o geografických segmentoch porovnateľné, potom strácajú vypovedaciu schopnosť pre všetkých používateľov – porovnateľné nie sú pokiaľ nie sú založené na ekonomických ukazovateľoch. V tejto súvislosti ako užitočná informácia bola hodnotená informácia o výnosoch v členení podľa krajín, ku ktorým prislúchajú odberatelia, ktorá bola v porovnaní s predchádzajúcim IAS 14 doplnená do pravidiel IFRS 8. IASB zatiaľ nevydala žiaden pracovný návrh na novelu IFRS 8, keďže komentáre, ktoré obdržala neobsahujú žiadne významné nezrovnalosti vo vykazovaní, ktoré by si vyžadovali výraznú úpravu. V správe, ktorá bola vydaná pri príležitosti ukončenia postimplementačnej revízie, sú zhrnuté možné návrhy na vylepšenia tohto štandardu.

Abstrakt

V Európskej Únii pôsobia viaceré organizácie, ktoré ovplyvňujú vykazovanie tak finančných ako aj nefinančných informácií. IASB ovplyvňuje v prvom rade vykazovanie finančných informácií. V júli 2013 IASB ukončila prvú postimplementačnú revíziu IFRS 8, ktorý je v prvom rade aplikovateľný smerom k vykazovaniu finančných informácií segmentov. Keďže segmentové vykazovanie je založené na manažérskom prístupe, je možné v tejto súvislosti identifikovať aj nefinančné informácie. Vykazovanie nefinančných informácií, predovšetkým v podobe dodatočných informácií o sociálnych a environmentálnych skutočnostiach, je aktuálne diskutované na úrovni Európskej Komisie. V súčasnosti je vykazovanie nefinančných informácií považované za nedostatočné, neporovnateľné medzi účtovnými jednotkami a nekorešpondujúce s finančnými informáciami.

Kľúčové slová: Vykazovanie, finančné informácie, nefinančné vykazovanie, IASB, EC, EÚ, IFRS 8

Summary

There are several organizations in the European Union that affect the reporting of both financial and non-financial information. The IASB affects primarily the reporting of financial information. In July 2013, the IASB completed the first revision of the post-implementation review of IFRS 8, which is applicable towards the reporting of financial information of segments. Since segment reporting is based on the management approach, in this context it is possible to identify as well as non-financial information. Reporting of non-financial information, in particular in the form of additional information on the social and environmental facts, is currently discussed in the European Commission. Currently, the reporting of non-financial information is deemed as inadequate and incomparable between entities.

Key words: Disclosure, financial information, non-financial information, IASB, EC, EU, IFRS 8

JEL klasifikácia: M41

Použitá literatúra

- [1] <http://www.accaglobal.com/en/discover/news/2013/07/disclosure-eurosif.html?from=XX>
- [2] <http://www.iasplus.com/en/news/2013/11/eu-transparency-and-esg>
- [3] <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/PIR/IFRS-8/Pages/IFRS-8.aspx>

Kontakt

Daša Mokošová, Ing., PhD., Katedra účtovníctva a audítorstva, FHI EU v Bratislave, Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, tel.: +421 2 67 295 778, dasa.mokosova@euba.sk